

سند راهبردی کشور در امور نخبگان

شورای عالی انقلاب فرهنگی

سند راهبردی کشور در امور نخبگان

تهران، خیابان فلسطین شمالی، شماره ۳۰۹
دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی
تلفن: ۶۶۴۱۹۶۴۲. نمابر: ۶۶۹۷۴۵۳۵
www.sccr.ir . Email: nashr@sccr.ir

فهرست

- فصل ۱ / تعاریف مفاهیم مرتبط با نخبگی ۵
- فصل ۲ / چشم انداز و اهداف کلان ۷
- فصل ۳ / راهبردهای کلان و اقدام های ملی ۹
- فصل ۴ / چارچوب نهادی و الزامات اجرایی ۲۲

بنیاد ملی نخبگان
معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
حوزه علمیه
وزارت آموزش و پرورش
فرهنگستان‌های چهارگانه جمهوری اسلامی ایران
وزارت صنعت، معدن و تجارت
وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
وزارت کشور
سازمان صدا و سیما
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی

مصوبه «سند راهبردی کشور در امور نخبگان» که بنا به تفویض شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۲۴۸ مورخ ۱۳۹۱/۷/۱۱ شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسیده است، به شرح ذیل برای اجراء ابلاغ می‌شود.

فصل ۱

تعاریف مفاهیم مرتبط با نخبگی

۱- **نخبه:** به فردی برجسته و کارآمد اطلاق می‌شود که در خلق و گسترش علم، فناوری، هنر، ادب، فرهنگ و مدیریت کشور در چارچوب ارزش‌های اسلامی اثرگذاری بارز داشته باشد و همچنین فعالیت‌های وی بر پایه هوش، خلاقیت، انگیزه و توانمندی‌های ذاتی از یک سو و خبرگی، تخصص و توانمندی‌های اکتسابی از سوی دیگر، موجب سرعت بخشیدن به پیشرفت و اعتلای کشور شود.

۲- **صاحب استعداد برتر:** به فردی اطلاق می‌شود که با توجه ویژگی‌های ذاتی خود امکان رسیدن به مرحله نخبگی را داراست ولی هنوز زمینه‌های لازم برای شناسایی کامل و بروز استعدادهای ویژه او فراهم نشده است.

۳- **فعالیت نخبگانی:** فعالیتی است آگاهانه، خلاقانه و نوآورانه با اثرگذاری محسوس بر پیشرفت کشور در حوزه‌های مختلف از قبیل: علم، فناوری، هنر، ادب، فرهنگ و مدیریت با تأکید بر شناخت مسائل و مشکلات کشور

۴- **گروه نخبه:** هر یک از گروه‌ها، سازمان‌ها و نهادهایی که در مقایسه با سایر هویت‌های مشابه، توانمندی انجام فعالیت‌های نخبگانی را دارا هستند.

۵- **گروه استعداد برتر:** هر یک از گروه‌ها، سازمان‌ها یا نهادهایی که استعداد کسب توانمندی‌های ویژه‌ای را دارد ولی برای تبدیل آنها به گروه نخبه، باید حمایت‌ها و برنامه‌ریزی‌های لازم صورت پذیرد.

۶- **اجتماع نخبگانی:** شامل افراد یا گروه‌هایی است که

به تشخیص بنیاد ملی نخبگان، توانمندی‌های بالقوه یا بالفعل انجام فعالیت‌های نخبگانی را دارا هستند؛ بنابراین شامل همه افراد و گروه‌های نخبه و صاحب استعدادبرتر است.

۷- نظام نخبگانی: شامل مجموعه بخش‌های مختلف کشور مشتمل بر نقش آفرینان، نهادها، قوانین، سازوکارها و روندهایی است که بر «فعالیت‌های نخبگانی» و «اجتماع نخبگانی» به صورت مستقیم اثر گذارند.

فصل ۲

چشم انداز و اهداف کلان

چشم انداز

جامعه نخبگانی مطلوب، جامعه‌ای است پویا که در آن اجتماعات نخبگانی در چارچوب ارزش‌های اسلامی-ایرانی و مبتنی بر اقتضائات نظام جمهوری اسلامی ایران، فرصت رشد و شکوفایی حداکثری را بر پایه تنوع استعدادها و توانمندی‌های خود به دست آورد و ضمن حل مسائل جامعه، تدبیر امور تحول آن را دست می‌گیرد.

اهداف کلان

با توجه به چشم‌انداز پیش گفته، هدف‌های کلان مدنظر این سند عبارتند از:

- ۱- ایجاد زمینه‌های شناسایی، رشد و شکوفایی حداکثری استعدادهای فردی و گروهی و ارتقای ابعاد معنوی و دینی آنها
- ۲- تحقق نظام جامع «اخلاق نخبگی» مبتنی بر آموزه‌های اسلامی و تلاش برای ترویج آن، به منظور رشد اخلاقی و معرفتی اجتماع نخبگانی و مصون‌سازی آنان
- ۳- رفع موانع فعالیتهای نخبگانی، افزایش ظرفیت اجتماع نخبگانی و فرصت‌سازی مناسب بر اساس اصول عدالت و انصاف
- ۴- وسعت بخشیدن به دایره نخبگی و بهره‌گیری حداکثری از توان اجتماع نخبگانی در مدیریت تحولات کشور در سطح ملی و بین‌المللی
- ۵- مدیریت هدفمند گردش نخبگان و پیشگیری از خروج نخبگان از چرخه خدمت به جامعه

۶- تبیین و تنظیم مسئولیت‌ها و حقوق متقابل اجتماع
نخبگانی و جامعه و افزایش حس دلبستگی ملی آنان در
چارچوب گفتمان نظام اسلامی

۷- زمینه‌سازی شناخت و همکاری متقابل نخبگان مسلمان
در سراسر جهان به منظور تحقق بین‌الملل اسلامی و برپایی
تمدن نوین اسلامی

۸- جذب نخبگان در سطح جهانی

فصل ۳

راهبردهای کلان و اقدام‌های ملی

برای تحقق اهداف کلان، نظام نخبگانی وظیفه «شناسایی و هدایت»، «توانمندسازی»، «زمینه‌سازی برای اثرگذاری» اجتماع نخبگانی و نیز «سیاست‌گذاری و مدیریت» و «توسعه زیر ساخت‌های لازم» را بر عهده دارد.

راهبرد کلان ۱: استقرار نظام شناسایی و هدایت اجتماعات نخبگانی
راهبرد ملی ۱: تنوع‌بخشی در تعریف سطوح، حوزه‌های فعالیت‌های نخبگانی و روش‌های شناسایی آنها
اقدام‌های ملی

۱. بازنگری و بازتعریف ضوابط و مقررات مربوط به فرایندهای شناسایی، جذب و پشتیبانی از اجتماع نخبگانی در دستگاه‌های مسؤول با تأکید بر رصد فعالیت نخبگانی
۲. توسعه سازوکارهای اعتباردهی، اعتبارسنجی، رتبه‌بندی و ارتقای «نهادهای تخصصی - حرفه‌ای» کشور بر اساس ضوابط، مقررات و استانداردهای عمومی مورد تأیید بنیاد ملی نخبگان

۳. تمهید شرایط و تنظیم استانداردها، نظامنامه‌ها، ضوابط و مقررات برای مشارکت بیشتر بخش غیردولتی در تأسیس و فعالیت مدارس، مراکز آموزشی تخصصی و نهادهای نخبه پرور در حوزه‌های مختلف و با روش‌ها و محتوای درسی متنوع
۴. توسعه و تنوع‌بخشی به جشنواره‌ها و رقابت‌ها در زمینه‌ها و سطوح مختلف با مشارکت نهادهای تخصصی - حرفه‌ای به ویژه نهادهای حوزوی و دانشگاهی

راهبرد ملی ۲: هدایت صاحبان استعداد‌های برتر با استفاده

از توانمندی‌های بخش‌های دولتی و غیردولتی

اقدام‌های ملی

۱. استقرار نظام شناسایی و هدایت استعدادهاى برتر با روش‌های مریبی محور، مرحله‌ای و نامحسوس، با تأکید همزمان بر سه وجه آموزشی، تربیتی و پژوهشی

۲. برنامه‌ریزی برای ارتقای سطح کیفی آموزش‌های مدرسه‌ای (در همه دوره‌های تحصیلی) به منظور پرورش خلاقیت،

مهارت حل مسئله، آداب و مهارت‌های زندگی در دانش‌آموزان
۳. توسعه آموزش‌های خاص «برون‌مدرسه‌ای» از طریق گسترش مراکز آموزشی، تربیتی و پژوهشی در حوزه‌های متنوع مورد علاقه دانش‌آموزان

۴. برنامه‌ریزی برای ارتقای سطح دانش و مهارت معلمان و مربیان مدارس و استادان حوزه و دانشگاه برای هدایت هدفمند صاحبان استعداد برتر از طریق برنامه‌های آموزشی کوتاه مدت و ترویجی

۵. تقویت و گسترش مشاوره‌های تحصیلی و افزایش آشنایی افراد با رشته‌های تحصیلی در آموزش متوسطه، دانشگاه و حوزه‌های علمیه به منظور انتخاب آگاهانه و هدفمند رشته‌های تحصیلی با تأکید ویژه بر رشته‌های علوم انسانی.

۶. ارائه تسهیلات برای شکل‌گیری نهادهای مشاوره به افراد و گروه‌های نخبه و صاحبان استعدادهاى برتر (از جمله مشاوره‌های معتمد حقوقی، کارآفرینی و روان‌شناسی مورد تأیید)

۷. گسترش اردوهای جهادی، بازدیدها و دوره‌های آموزشی و احیای دوره‌های کارورزی و کارآموزی اختیاری به منظور ارتقای شناخت اجتماع نخبگانی از نیازها و شرایط واقعی جامعه

۸. گسترش برنامه‌های پرورش دینی و فرهنگی اجتماع نخبگانی بر اساس استمرار در کار فرهنگی، آموزش‌های مربی محور، سیرهای مطالعاتی اعتقادی و توجه به وجوه جامع دین با استفاده از ظرفیت‌های دانشگاه‌ها، حوزه‌های علمیه، مساجد و مراکز فرهنگی کشور.

۹. تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی، تشویقی و مشاوره ازدواج و گسترش و ترویج و تسهیل ازدواج مناسب به منظور تقویت بنیاد خانواده در اجتماع نخبگانی

۱۰. تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی و مشاوره برای خانواده‌های صاحبان استعداد برتر به منظور افزایش آگاهی و مهارت آنان برای تربیت، هدایت و تعامل با فرزندان خود

۱۱. ایجاد و گسترش پارک‌های آموزشی و تقویت و ساماندهی فرایند طراحی، تولید و توزیع وسایل بازی کودکان به منظور پرورش خلاقیت و مهارت حل مسئله در کودکان با تکیه بر فرهنگ اسلامی - ایرانی و رعایت استانداردهای سلامت و ایمنی

راهبرد کلان ۲: توانمندسازی اجتماعات نخبگانی در چارچوب گفتمان اسلامی - ایرانی

راهبرد ملی ۱: پشتیبانی تدریجی، مشروط و متنوع بر اساس انجام فعالیت‌های نخبگانی و میزان رشد در مسیر نخبگی

اقدام‌های ملی

۱- ایجاد فرصت فعالیت برای صاحبان استعدادهای برتر و نخبگان در مناطق مختلف با ایجاد سازوکارهای حمایتی در زمینه‌های آموزشی، پژوهشی و مهارتی و نیز حمایت از توسعه فعالیت بنیادهای خیریه علمی، فرهنگی و اجتماعی و نظارت

بر آنها

۲- حمایت از دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و مراکز علمی حوزوی برای افزایش پذیرش استعدادهای برتر با رعایت استانداردهای آموزشی، پژوهشی و رفاهی؛ و نظارت مستمر به منظور حفظ و ارتقای کیفیت تحصیلات تکمیلی در کشور

۳- ساماندهی و گسترش پشتیبانی‌های مستقیم و غیر مستقیم مادی به اجتماع نخبگانی در قالب بورس، جایزه‌های مقطعی و پژوهانه از سوی سازمان‌های دولتی، بخش خصوصی و نهادهای عمومی (وقف و خیریه) منطبق با پایش پیشرفت مرحله‌ای و اثرگذاری آنان

۴- برنامه‌ریزی برای ارائه خدمات مورد نیاز برای انجام فعالیت‌های فردی و گروهی به منظور تسهیل حرکت در مسیر نخبگی (مانند: تأمین منابع علمی و اطلاعاتی، فراهم کردن امکانات مورد نیاز پژوهشی و آموزشی مربوط به تولید، ثبت، انتشار و ارائه محصولات)

۵- تلاش برای رفع خلأهای قانونی و اجرایی نظام مالکیت فکری در حوزه انتشارات علمی، هنری، فرهنگی و فنی و ایجاد ساز و کارهای لازم برای توسعه فعالیت‌های نخبگانی در زمینه‌های علمی، فناورانه، حوزوی، ادبی، هنری، فرهنگی، اجتماعی و مدیریتی

راهبرد ملی ۲. زمینه سازی برای پرورش افراد نخبه و شکل‌گیری گروه‌های نخبه در جامعه

اقدام‌های ملی

۱- تبیین و تدوین نظام معرفتی و فلسفی برای نخبگان و اهتمام به رشد و ارتقای معرفتی آنان

۲- ساماندهی و توسعه هسته‌های فعال دانشجویی، رصد

دائمی و پشتیبانی هدفمند و مرحله‌ای از آنها با هدف تبدیل این هسته‌ها به گروه‌های نخبه

۳- حمایت از متشکل شدن دانشجویان و دانش‌آموزان فعال در حوزه‌های مختلف علمی، اجتماعی، فناورانه، فرهنگی، قرآنی و هنری در قالب پژوهشکده‌های دانشجویی و پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی، انجمن‌های علمی، کانون‌های فرهنگی- هنری، تشکل‌های نخبگانی و مانند آن با رعایت ضوابط و مقررات جاری کشور و با تأکید بر سهولت تأسیس گروه، ضابطه‌مندی و مسئولیت‌پذیری، نظارت و پایش مستمر، و پشتیبانی مرحله‌ای و تدریجی از آنها

۴- تلاش برای رفع موانع جذب و افزایش جذابیت حضور اجتماع نخبگانی در حوزه‌های علوم انسانی، معارف اسلامی و علوم پایه

۵- برنامه‌ریزی کوتاه و بلندمدت برای توانمندسازی افراد و گروه‌های نخبه دارای توانمندی تولید محصولات و خدمات رقابتی و کیفی داخلی در حوزه‌هایی که نیاز کشور از محصولات خارجی تأمین می‌شود

۶- ایجاد و توسعه فن‌بازارهای تخصصی برای ارائه محصولات گروه‌های نخبه و ایجاد سازوکارهای قانونی و حمایتی برای تسهیل فرایندهای تجاری و غیرتجاری این بازارها با تأکید بر مشارکت بخش غیردولتی در تأسیس، توسعه و مدیریت آنها

۷- حمایت از توسعه صندوق‌های خطرپذیر برای تجاری‌سازی ایده‌های افراد و گروه‌های نخبه و رفع موانع تجاری‌سازی با ارائه مشاوره‌های حقوقی، مالی، بازاریابی و رتبه‌بندی شرکت‌های دانش‌بنیان و حمایت از ارائه خدمات متناسب با رتبه آنها

۸- تدوین مقررات برای معافیت تمامی یا بخشی از هزینه‌های مالیاتی گروه‌های نخبه به منظور توسعه فعالیت‌های آنان و متناسب با کیفیت فعالیت‌ها

۹- شبکه‌سازی افراد و گروه‌های نخبه در حوزه‌های تخصصی و حول فعالیت‌های نخبگانی به منظور هم‌افزایی و همگرایی، تقویت همکاری، اشتراک دانش و اطلاعات، انجام کارهای مشترک

۱۰- تأسیس صندوق تضمین برای جبران دیرکرد پرداخت‌های دستگاه‌های دولتی در پروژه‌های مربوط به فعالیت‌های نخبگانی و نیز ارائه پشتیبانی‌های مورد نیاز به گروه‌های نخبه برای شرکت در مناقصه‌های مربوط به این فعالیت‌ها

۱۱- طراحی و استقرار شبکه اطلاعاتی موردنیاز اجتماعات نخبگانی برای رفع نیاز آنان به استفاده از خدمات خارجی مشابه، شبکه‌سازی و هدایت فعالیت‌های نخبگانی

راهبردکلان ۳: زمینه‌سازی برای اثرگذاری افراد و گروه‌های نخبه در جامعه

راهبرد ملی ۱: برنامه‌ریزی برای اثرگذاری اجتماع نخبگانی در جامعه با تأکید بر دیدگاه «نهادمحوری» و «غیرمتمرکز»

اقدام‌های ملی

۱- گسترش تعامل سطوح مختلف حاکمیتی با کانون‌های تفکر نخبگانی به منظور مشارکت آنها در امور مسئله‌شناسی دستگاه‌های اجرایی و حضور فعال نخبگان در فرایند آینده‌نگاری، تصمیم‌سازی و برنامه‌ریزی در دستگاه‌ها. آیین‌نامه و دستورالعمل تحقق این بند توسط بنیاد ملی نخبگان ظرف مدت شش ماه تهیه و به تصویب کمیسیون دائمی

هیئت امنای بنیاد ملی نخبگان خواهد رسید.

۲- طراحی و ایجاد ساز و کارهای قانونی و انگیزشی برای استفاده بیشتر و وسیعتر از نخبگان در فرایندهای علمی، آموزشی، فرهنگی و مدیریتی دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و سایر نهادهای کشور

۳- ارزیابی و گسترش فعالیت‌های کرسی‌های نظریه‌پردازی و نقد و مناظره نخبگانی و برنامه‌ریزی برای تبدیل آنها به محل حضور و تعاملات فکری گسترده‌تر نخبگان و اندیشمندان

۴- ایجاد سازوکارهای تشویقی به منظور تسهیل فعالیت اجتماع نخبگانی در همه مناطق کشور به‌ویژه مناطق کم برخوردار

۵- ایجاد فرایندهای متنوع برای استفاده بهینه از فرصت «خدمت نظام‌وظیفه» صاحبان استعدادهای برتر و نخبگان به منظور تمرکز بر حل مسایل اصلی دستگاه‌های مختلف با همکاری ستاد کل نیروهای مسلح

راهبرد ملی ۲: تنظیم مقررات دولتی برای تسهیل فعالیت‌های نخبگانی در جامعه

اقدام‌های ملی

۱- اصلاح و تکمیل ضوابط و مقررات خریده‌های دولتی و غیردولتی و ارائه سازوکارهای مالی و ضمانتی برای تسهیل خرید محصولات و خدمات داخلی حاصل از فعالیت‌های نخبگانی در چارچوب سیاست‌های اجرایی نقشه جامع علمی کشور

۲- حذف قید اجبار در داشتن شریک خارجی برای انجام پروژه‌های کلان ملی و پیشبرنده کشور و استفاده حداکثری از توان اجتماعات نخبگانی در اجرای اینگونه پروژه‌ها، همراه با

اطلاع‌رسانی عمومی، مناسب و به موقع.

۳- زمینه سازی و حمایت از حضور رقابتی محصولات دانش‌بنیان و فرهنگی ناشی از فعالیت‌های نخبگانی در مجامع بین‌المللی علمی، فناوری و صنعتی و افزایش سهم کشور در بازارهای جهانی در چارچوب سیاست‌های اجرایی نقشه جامع علمی کشور

راهبرد ملی ۳: ساماندهی نظام گزینش اصلح کارگزاران کشور از میان اجتماعات نخبگانی

اقدام‌های ملی

۱- لحاظ کردن سوابق فعالیت‌های نخبگانی در شرایط احراز مدیریت‌های حاکمیتی مرتبط و اجرای آن بر اساس نظام ارتقای مرحله‌ای

۲- زمینه‌سازی برای شکل‌گیری و توسعه شرکت‌های «کارگزاری منابع انسانی متخصص» به منظور تأمین نیروی متخصص مورد نیاز نهادهای مختلف دولتی و خصوصی از میان نخبگان

راهبرد کلان ۴: ارتقای نظام سیاست‌گذاری و مدیریت امور نخبگان

راهبرد ملی ۱: ارتقا و تثبیت نقش سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و مدیریت کلان نهادهای حاکمیتی در نظام نخبگانی

اقدام‌های ملی

۱- نظارت بر دستگاه‌های دولتی در حوزه امور نخبگان و هماهنگی بین آنها توسط بنیاد ملی نخبگان با هدف مدیریت استعدادها جهت بهره‌گیری از آنها در بخش‌های مختلف کشور

۲- ایجاد یک مدیریت واحد ستادی در وزارت آموزش و پرورش جهت برنامه‌ریزی نظام شناسایی، هدایت و آموزش

استعدادهای برتر و هماهنگ با سیاست‌های کلان بنیاد ملی
نخبگان

۳- ایجاد مرکز توانمندسازی برگزیدگان دانشجویی زیر نظر
وزیر در وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان
و آموزش پزشکی به منظور توسعه فعالیت‌های دانشجویان
صاحب استعدادهای برتر در زمینه‌های مختلف، بر اساس
سیاست‌های کلان بنیاد ملی نخبگان

۴- ایجاد سازوکار مناسب جهت افزایش تعامل بنیاد ملی
نخبگان و فرهنگستان‌ها به منظور تسهیل شناسایی نخبگان
هر حوزه و ایفای نقش مؤثرتر فرهنگستان‌ها

۵- ایجاد سازوکار لازم جهت افزایش تعامل بنیاد ملی نخبگان
با نهادهای تخصصی - حرفه‌ای به ویژه انجمن‌های علمی،
حرفه‌ای و حوزوی به منظور شناسایی، هدایت و توانمندسازی
اجتماع نخبگانی

راهبرد ملی ۲: طراحی شاخص‌های ارزیابی و ضوابط نظارت
بر نظام نخبگانی

اقدام‌های ملی

۱- تصویب شاخص‌ها، استانداردها، ضوابط و مقررات لازم
برای نظام نخبگانی در سطوح و حوزه‌های مختلف و نظارت
مستمر بر حسن اجرای آن توسط بنیاد ملی نخبگان

۲- طراحی شاخص‌ها و معیارهای لازم برای اعتباردهی،
اعتبارسنجی و رتبه‌بندی جشنواره‌ها و رقابت‌های نخبگانی
توسط بنیاد ملی نخبگان و با همکاری وزارتخانه‌ها و نهادهای
مسئول

۳- ارزیابی و پایش مستمر نظام نخبگانی کشور و ارائه
گزارش‌های دوره‌ای و سالیانه به شورای عالی انقلاب فرهنگی

۴- یکپارچه‌سازی پایگاه‌های اطلاعاتی موجود اجتماع
نخبگانی کشور به منظور تولید اطلاعات و شواهد معتبر برای
سیاست‌گذاری، با تولیت بنیاد ملی نخبگان

راهبرد کلان ۵: توسعه زیرساخت‌های فرهنگی، پژوهشی و
اطلاع‌رسانی مرتبط با نظام نخبگانی

راهبرد ملی ۱. ارتقای دلبستگی ملی نخبگان در چارچوب
گفتمان انقلاب اسلامی و ترویج ارزش‌های اسلامی و
فرهنگ کار در جامعه

اقدام‌های ملی

۱- ترویج فرهنگ انس با قرآن، معارف عترت علیهم السلام
و اصول و ارزش‌های انقلاب اسلامی در بین اجتماع نخبگانی
به‌منظور ارتقای بینش دینی و تعمیق انگیزه‌های معنوی در
خدمت به جامعه

۲- ارائه مناسب و جذاب دستاوردهای فعالیت‌های نخبگانی با
هدف ایجاد امید و انگیزه و نشان دادن فرصت و امکان انجام
فعالیت‌های کلان و مؤثر در کشور

۳- آشنا ساختن اجتماع نخبگانی با جاذبه‌های طبیعی، زیارتی،
فرهنگی و اجتماعی کشور به منظور ارتقای خودآگاهی ملی و
حس دلبستگی به میهن و همچنین افزایش آگاهی از خدمات
متقابل اسلام و ایران با تأکید بر جایگاه بی‌بدیل اسلام در
شکل‌دهی به هویت ایرانی و ارتقای تمدن ایرانی

۴- تکریم نخبگان و الگوسازی از آنان برای صاحبان
استعدادهای برتر از طریق ترویج رموز موفقیت و زمینه‌سازی
برای هدایت گروه‌ها و فعالیت‌های نخبگانی از سوی آنان، با
تأکید بر امکان‌پذیری انجام فعالیت‌ها با امکانات موجود

۵- تولید برنامه‌های مختلف دیداری- شنیداری، نوشتاری و

چند رسانه‌ای برای ارتقای سطح بینش عمومی در زمینه‌های ارزشمندی کار، احترام به جامعه و تعهد نسبت به فرهنگ و جامعه در اجتماعات نخبگانی

۶- ترویج نقشه جامع علمی کشور در سطوح مختلف اجتماع به‌ویژه در بین اجتماعات نخبگانی از طریق تقویت ارتباط نهادهای تخصصی - حرفه‌ای و گروه‌های نخبه با آموزش‌های عمومی، برنامه‌های صدا و سیما و غیره

۷- گسترش برنامه‌های تربیتی و آموزشی برای نهادینه کردن ارزش‌های اخلاق اسلامی و انضباط حرفه‌ای در میان اجتماع نخبگانی

۸- مشارکت و همکاری بنیاد ملی نخبگان با «کمیسیون اعطای نشانه‌ای دولتی ریاست جمهوری» به‌منظور پاسداشت نخبگان کشور

راهبرد ملی ۲. ایجاد و ساماندهی زیرساخت‌های پژوهشی و اطلاع‌رسانی نخبگان

اقدام‌های ملی

۱- تسهیل دسترسی آحاد اجتماع نخبگانی به زیرساخت‌های مطالعاتی و پژوهشی کشور از جمله سامانه‌های اطلاع‌رسانی، کتابخانه‌های تخصصی، آزمایشگاه‌ها و شبکه‌های آزمایشگاهی با محوریت بنیاد ملی نخبگان

۲- ایجاد ارتباط سامانه‌های مدیریت اطلاعات تحقیقاتی (سمات) کشور با سامانه جامع اطلاعات نخبگانی با محوریت بنیاد ملی نخبگان

۳- توسعه زیرساخت‌های اطلاع‌رسانی مناسب در اجتماعات و فعالیت‌های نخبگانی به منظور شبکه‌سازی هدفمند در این فعالیت‌ها با محوریت بنیاد ملی نخبگان

راهبرد ملی ۳. توسعه همکاری‌های بین‌المللی نخبگان به منظور ارتقای ظرفیت و سطح تأثیرگذاری آنان برای دستیابی به مرجعیت علمی کشور

اقدام‌های ملی

۱- ساماندهی و هدفمند کردن فرایند ادامه تحصیل صاحبان استعداد‌های برتری که ادامه تحصیل در خارج از کشور را انتخاب کرده‌اند به منظور توجه به اولویت‌های علم و فناوری کشور، حفظ ارتباط مستمر آنان با درون کشور، افزایش انگیزه برای بازگشت و ارائه مشاوره درباره آسیب‌های خروج

۲- گسترش هدفمند فرصت‌های مطالعاتی خارج از کشور برای صاحبان استعداد‌های برتر و نخبگان بر اساس نیازها و اولویت‌های ملی و فراهم کردن شرایط میزبانی از محققان برجسته سایر کشورها (به ویژه نخبگان جهان اسلام) در کشور

۳- گسترش نظام‌مند همکاری‌های علمی، فناورانه، فرهنگی و اجتماعی افراد و گروه‌های نخبه با هم‌تایان خارجی در اجرای طرح‌های مشترک بین‌المللی

۴- ایجاد سازوکارهای حقوقی و مالی برای همکاری‌های افراد و گروه‌های نخبه کشور در فعالیت‌های بین‌المللی

۵- ایجاد ارتباط بین افراد و گروه‌های نخبه ایرانی خارج از کشور با هم‌تایان خود در داخل و طراحی و استقرار بانک اطلاعاتی نخبگان ایرانی خارج از کشور به منظور بهره‌گیری از توانمندی‌های آنان در جهت رفع نیازهای کشور

۶- حمایت و به‌کارگیری نخبگان داخل و خارج کشور در تولید و ترویج علوم بومی مبتنی بر حکمت و اندیشه اسلامی در جهت نیل به مرجعیت علمی

۷- ایجاد سازوکارهای حمایتی و هدایتی برای نهادهای انجمن‌ها

و نشریه‌های علمی با هدف توسعه فعالیت‌های بین‌المللی (از قبیل اعطای بورس، برگزاری کنفرانس‌های بین‌المللی، انتشار نشریات بین‌المللی) و جذب نخبگان غیرایرانی به‌ویژه نخبگان جهان اسلام

۸- تعریف جایزه‌های ارزشمند بین‌المللی و نیز توسعه جشنواره‌ها و مسابقه‌های بین‌المللی به‌منظور جذب دانشمندان و نخبگان خارجی برای حضور و مشارکت در فعالیت‌های نخبگانی کشور

۹- برنامه‌ریزی و هماهنگی در مدیریت صیانت از افراد و گروه‌های نخبه با مأموریت:

مشاوره و هدایت در امور بین‌المللی، تسهیل همکاری و مشارکت در فعالیت‌های نخبگانی در خارج از کشور، رصد و ارائه اطلاعات بازارهای بین‌المللی فناوری و حفظ امنیت فناوری کشور

فصل ۴

چارچوب نهادی و الزامات اجرایی در نظام نخبگانی کشور

الف. سیاست‌گذاری و نظارت راهبردی

سیاست‌گذاری و نظارت راهبردی و روزآمد سازی سند بر عهده شورای عالی انقلاب فرهنگی است.

ب. برنامه‌ریزی، هماهنگی، نظارت و ارزیابی تحقق اهداف سند

بنیاد ملی نخبگان مسئول تدوین سیاست‌های اجرایی، طراحی سازوکار تحقق اهداف سند و به تصویب رساندن آن در هیأت امنای بنیاد و ابلاغ آنها و هماهنگی و انسجام بخشی بین دستگاه‌های اجرایی کشور در اجرای سند و نظارت بر حسن اجرای آن است و موظف است پیشرفت کار را به صورت سالیانه به شورای عالی انقلاب فرهنگی گزارش کند.

ج. فرهنگ‌سازی و اجرا

معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری؛ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛ وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛ حوزه‌های علمیه؛ وزارت آموزش و پرورش؛ فرهنگستان‌های کشور، وزارتخانه‌های صنعتی و دفاعی، وزارت کشور، و سایر وزارتخانه‌ها و نهادها و دستگاه‌های اجرایی کشور و نیز صداوسیما، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دستگاه‌های تبلیغی و فرهنگی کشور، در فرایند اجرایی کردن و فرهنگ‌سازی سند با بنیاد ملی نخبگان همکاری می‌کنند.

د. الزامات اجرایی

به منظور اجرا، نظارت و ارزیابی سند اقدام‌های زیر انجام

می‌شود:

۱. بنیاد ملی نخبگان با ایجاد سازوکارهای مشخص، ضمن انجام تصمیم‌گیری‌های لازم و ابلاغ مصوبات، وظیفه نظارت بر تحقق اهداف سند و ارزیابی پیشرفت کار را بر عهده دارد.
۲. بنیاد ملی نخبگان موظف است حداکثر ظرف نه ماه پس از تصویب سند، آیین‌نامه اجرایی سند، شامل شرح وظایف هر دستگاه اجرایی در قبال سند را با همکاری دستگاه ذیربط تدوین و در صورت نیاز به تصویب مراجع ذی‌ربط برساند.
۳. بنیاد ملی نخبگان موظف است سیاست‌های اجرایی، شاخص‌ها و معیارهای اجرای راهبردها و اقدام‌های سند را تهیه و به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط ابلاغ کند.
۴. تمامی دستگاه‌های اجرایی موظفند در چارچوب این سند، طرح‌ها و برنامه‌های خود را برای بررسی، یکپارچه‌سازی و تصویب به بنیاد ملی نخبگان تسلیم کنند.
۵. بنیاد ملی نخبگان موظف است تمامی برنامه‌های دستگاه‌های اجرایی را با سند تطبیق داده و در صورت لزوم با همکاری دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی، اقدام مقتضی را برای اصلاح آنها انجام دهد.
۶. بنیاد ملی نخبگان مسئولیت نظارت و ارزیابی برنامه‌های اجرا شده توسط دستگاه‌های اجرایی را در حوزه این سند برعهده دارد و دستگاه‌ها موظفند در دوره‌های منظم زمانی، نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها را به بنیاد گزارش کنند.
۷. بنیاد ملی نخبگان موظف است با توجه به معیارها و شاخص‌های ابلاغ شده، میزان پیشرفت و عملکرد طرح‌ها و برنامه‌های دستگاه‌های اجرایی و گزارش اقدام‌های خود را برای ارتقای وضع موجود در فواصل یک‌ساله به شورای عالی

انقلاب فرهنگی ارائه کند.

۸. بنیاد ملی نخبگان موظف است هماهنگی‌های لازم با دولت و مجلس شورای اسلامی برای تأمین منابع مالی مورد نیاز در اجرای راهبردها و اقدام‌های سند را در بودجه‌های سنواتی انجام دهد.

۹. بنیاد ملی نخبگان موظف است ظرف مدت شش ماه پس از تصویب سند، آیین‌نامه‌ها و فرایندهای فعالیت خود را بر مبنای این سند بازنگری و تکمیل کند.

این سند مشتمل بر یک مقدمه و ۴ فصل و پیوست آن، بنا به تفویض شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۲۴۸ مورخ ۹۱/۷/۱۱ شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب نهایی رسید و اجرای آن از تاریخ تصویب الزامی است و کلیه مصوبات و سیاست‌های مغایر قبلی، لغو و بلااثر خواهد بود.

